

Stan badań onomastycznych w Polsce, Bułgarii i Chorwacji

Jolanta Gola-Żurek | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0000-0002-5578-0089

Streszczenie

Słowa kluczowe:
onomastyka
bułgarska,
onomastyka
chorwacka, stan
badań, terminologia
onomastyczna,
transonimizacja
hydronimów

W niniejszym artykule omówiono rozwój oraz aktualny stan badań onomastycznych w trzech europejskich krajach: Polsce, Bułgarii i Chorwacji. Przedstawiono w nim najbardziej znanych i cenionych językoznawców z krajów objętych badaniami, których publikacje zapoczątkowały lub przyczyniły się do rozwoju dyscypliny, jaką jest onomastyka. Wyjaśnione zostały także najważniejsze terminy niezbędne do analizy onomastycznej. Przytoczona terminologia stanowi trzon przygotowywanej rozprawy doktorskiej o bułgarskich i chorwackich transonimach odhydronimicznych. Do przygotowania artykułu przeprowadzono obszerną analizę powstałych publikacji onomastycznych oraz liczne kwerendy biblioteczne w krajach objętych badaniem. Głównym wnioskiem płynącym z analizy materiału jest stwierdzenie, że onomastyka polska i bułgarska cieszą się nieco dłuższym rozwojem niż ta dyscyplina naukowa w Chorwacji. Wszystkie podlegające badaniu kraje zebrały wartościowy zbiór opracowań traktujących o nazwach własnych, z których możemy czerpać. Istnieją jednak przestrzenie i zagadnienia jeszcze niezbadane lub niezbyt dobrze usystematyzowane czy opisane, takie jak transonimizacja hydronimów w języku bułgarskim i chorwackim.

The State of Onomastic Research in Poland, Bulgaria and Croatia (Summary)

Keywords:
Bulgarian
onomastics, Croatian
onomastics,
state of research,
onomastic
terminology,
transonymization
of hydronyms

This article presents the development and current state of onomastic research in three European countries: Poland, Bulgaria and Croatia. It presents the most famous and respected linguists from the countries covered by the research, whose publications initiated or contributed to the development of the discipline of onomastics. The most important terms necessary for onomastic analysis are also explained. The terminology cited is the core of the doctoral dissertation on Bulgarian and Croatian dehydronymic transonyms being prepared. To prepare this article, an extensive analysis of the onomastic publications and numerous library queries were conducted in the countries covered by the research. The main conclusion from the analysis of the material is that Polish and Bulgarian onomastics have enjoyed a slightly longer development than

this scientific discipline in Croatia. All the countries subject to the research have collected a valuable collection of studies on proper names, from which we can draw. However, there are areas and issues that are not yet explored or not very well systematized or described, such as the transonymization of hydronyms in Bulgarian and Croatian.

Wstęp

Onomastyka jako dyscyplina badawcza rozwinęła się w XIX wieku, początkowo w Niemczech, Francji i krajach skandynawskich, a później także w Polsce. Za twórcę słowiańskiej onomastyki uważa się słoweńskiego językoznawcę i slawistę Franza Miklosicha (Miklosich 1871). Nauką, której głównym obszarem badań są nazwy własne, zajmowało się wielu polskich badaczy, dzięki czemu powstało wiele opracowań, z których możemy czerpać. W gronie najbardziej znanych i cenionych onomastów można wymienić m.in. Witolda Taszyckiego (1958), Stanisława Rosponda (1951), Kazimierza Rymuta (1967), Aleksandrę Cieślikową (1996), Ewę Rzetelską-Feleszko (2006), Adama Siwca (2012), Barbarę Czopek-Kopciuch (2006) czy Zofię Abramowicz (2006). Ich praca i ustalenia terminologiczne stały się podstawą dla kolejnych onomastów. Do młodszego pokolenia naukowców zajmujących się zagadnieniami onomastycznymi można zaliczyć: Małgorzatę Rutkiewicz-Hanczewską (2013), Mariusza Rutkowskiego (2021), Annę Szczęsny (2021), Artura Gałkowskiego (2011), Czesława Kosyla (1983), Samuelę Tomasik (2016), Patryka Borowiaka (2021). Opracowania onomastyczne publikowali również: Maria Wojtyła-Świerzowska (2014), Witold Truskowski (1974), Zofia Kaleta (2005).

Podstawa materiałowa niniejszego artykułu opiera się na transonimizowanych topo- i chrematonimach. O pierwszych wymienionych onimach pisano w Polsce dość wcześnie, dzięki czemu toponimia posiada ugruntowaną pozycję w polskim językoznawstwie. Toponomastyką zajmowali się m.in.: Aleksander Wilkoń (1963), Karol i Zofia Zierhofferowie (2015), Kazimierz Długosz (2014) czy Henryk Borek (1983). Chrematonomastyka nie jest tak szeroko opisywana i uchodzi za kontrowersyjny dział onomastyki ze względu na założenia typologiczne. O chrematonimach pisali m.in. Edward Breza (2005), Czesław Kosyl (1993), Joanna Kuć (2015), Aleksandra Cieślikowa (1988), Barbara Czopek-Kopciuch (1988), Małgorzata Rutkiewicz-Hanczewska (1988). Pojęcie chrematonimu w najszerszym kontekście zostało zaproponowane przez Artura Gałkowskiego (1988: 22). W książce *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej* (Gałkowski 2011) onomasta rozpatruje trzy klasy chrematonimii użytkowej: chrematonimię marketingową (w której umieszcza nazwy firm i produktów), zwaną też chrematonimią właściwą (Kosyl 1983: 10), chrematonimię społecznościową (w ramach której przedstawia nazwy zrzeszeń i organizacji), zwaną też ergonimią (Kosyl 1983: 10) lub socjoideonimią, oraz chrematonimię ideacyjną (do której zalicza m.in. nazwy przedsięwzięć kulturalnych), zwaną także ideonimią (Skowronek, Rutkowski 2004).

Na gruncie onomastyki bułgarskiej i chorwackiej toponimy i chrematonimy nie są tak szeroko opisane i usystematyzowane. Do tej pory powstało kilka emblematycznych i ważnych dla dyscypliny prac z zakresu toponomastyki i chrematonomastyki, takich jak: *Местните имена в Поповско* (Dimitrowa-Todorowa 2006), *Niektóre osobliwości bułgarskiego słowotwórstwa toponimicznego* (Zaimov 1956), *Bułgarskie chrematonimy z I połowy XX w. (na podstawie ogłoszeń prasowych w „Kalendarzu św. św. Cyryla i Metodego”)* (Walczak-Mikołajczakowa 2015), *Падежни форми в Българската микропонимия* (Duridanov 1983), *Старинната топонимия на Трънско* (Czolewa-Dimitrowa 2015), *Antroponimija i toponimija općine hvarske* (Hraste 1956), *Toponomastika ili toponimija kao grana lingvistike, njen predmet i metoda* (Rogić 1963), *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora* (Šimunović 2005), *Nazivi za blatišta i njihovi toponimski odrazi u hrvatskome jeziku* (Brozović-Rončević 2000), *Obalni toponimi otoka Brača – prilog Bračkoj toponimiji Petra Šimunovića* (Lozić Knezović 2019), *Toponimija općine Postira na otoku Braču i neke dvojbe o podrijetlu ojkonima* (Marasović-Alujević 2022).

Wspomniana dyscyplina badawcza, jaką jest onomastyka, w przeciwieństwie do polskiej nie jest na tak zaawansowanym poziomie rozwoju na terenie państw, których języki narodowe obejmuje niniejszy artykuł – czyli w Chorwacji i Bułgarii. Spośród chorwackich językoznawców można wyróżnić jedną onomastkę aktywnie publikującą i poszerzającą wiedzę o współczesnej chorwackiej onomastyce, mianowicie Anđelę Frančić (2019). W dostępnych źródłach można znaleźć prace autorki zarówno o poszczególnych kategoriach nazw własnych, jak i onomastyce w ogóle. Chorwackie hydronimy i eponimy badali także: Dunja Brozović-Rončević (1995) oraz Dubravko Mršić (2000). Onomastyką słowiańską zajmowali się również Rudolf Šrámek, Aleksandra Superanska czy słoweński lingwista Silvo Torkar (2020). Ich badania dotyczą jednak określonego spektrum nazw własnych i ograniczają się zazwyczaj do jednej kategorii onimów.

Stan badań onomastycznych w Bułgarii

Onomastyka bułgarska zaczęła się rozwijać jeszcze przed Odrodzeniem Narodowym w Bułgarii. Wkład w rozwój i późniejszy stan badań onomastycznych mieli m.in. Iwan Duridanow (1956), Władimir Georgiew (1960), Stefan Mladenow (1951) czy Nikołaj Kowaczew (1987). Ostatni z wymienionych w swoim opracowaniu *Bułgarska onomastyka* (1987) dzieli rozwój dyscypliny na dwa okresy: pierwszy rozpoczyna się od romantyczno-patriotycznych idei Georgiego Rakowskiego (1922) i Lubena Karawewa (1959). Ważną pozycję na gruncie prasłowiańskiej toponimii zajmują również Stefan Mladenow (1951) czy Dymityr Deczew (1949). Jeśli chodzi o drugi okres to autor opracowania największe zasługi dla nauki przypisuje tu wspomnianym wcześniej badaczom: Georgiewowi i Duridanowi. Kowaczew wymienia i objaśnia podstawowe działy onomastyki, takie jak:

1. Toponimia; toponimy – nazwy własne miejsc.
2. Antroponimia; antroponimy – nazwy własne osób.

3. Teonimia; teonimy – nazwy własne odnoszące się do bóstw, świętych, postaci mitologicznych.
4. Zoonimia; zoonimy – nazwy własne zwierząt.
5. Kosmonimia; kosmonimy – nazwy własne obiektów Układu Słonecznego.
6. Wentonimia; wentonimy – nazwy własne wiatrów.
7. Nawionimia; nawionimy – nazwy własne statków, łodzi i innych jednostek.
8. Chrematonimia; chrematonimy – nazwy własne obiektów materialnych i niematerialnych.
9. Chrononimia; chrononimy – nazwy własne świąt, wydarzeń i epok.

Analiza w planowanej rozprawie doktorskiej będzie ściśle skorelowana z nazwami rzek, wodospadów, mórz oraz innych zbiorników i cieków wodnych, a dokładniej z hydronimami transonimizowanymi w toponimy i chrematonimy, których to terminy zostały wyjaśnione wyżej.

Językoznawczyni Liliana Dimitrowa-Todorowa w swoim najnowszym opracowaniu rozszerza i wprowadza nieco inny podział głównych kategorii nazw własnych (Dimitrowa-Todorowa 2011):

1. Antroponimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi osób.
2. Toponimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi obiektów geograficznych.
3. Chrematonimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi obiektów lub przedmiotów materialnych w kulturze ludzi (także firmonimy i ergonimy).
4. Teonimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi bóstw.
5. Eklezionimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi świętych, hagionimów, imionami chrześcijańskimi.
6. Zoonimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi zwierząt domowych.
7. Kosmonimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi ciał niebieskich, planet, gwiazd, galaktyk itd.
8. Wentonimia (anemonimia) – nauka zajmująca się nazwami własnymi wiatrów.
9. Nawionimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi kanałów wodnych.
10. Eortonimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi świąt.
11. Chrononimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi epok i wydarzeń historycznych danego kraju.
12. Fitonimia – nauka zajmująca się nazwami własnymi roślin.

Współcześnie onomastyka bułgarska stanowi niezależną dyscyplinę naukową. Jako taka jest ściśle związana z fonetyką i fonologią, morfologią, składnią, historią języka bułgarskiego, z problemami bułgarskiego słowotwórstwa, bułgarskiej leksykologii i leksykografii czy bułgarskiej etymologii i dialektologii. Onomastyka w Bułgarii wiąże się także z innymi dyscyplinami, takimi jak: historia, geografia, etnografia, folklor, socjologia, estetyka itd. Jest również cennym źródłem materiału dla botaniki, zoologii, geologii, hydrologii i innych nauk. Wszystkie te korelacje naukowe dowodzą, że onomastyczna sytuacja, w której tworzy się dana nazwa własna, jest umotywowana nie tylko językowymi, ale też pozajęzykowymi czynnikami (Dimitrowa-Todorowa

2011: 10–11). Dimitrowa-Todorowa, w odróżnieniu od Kowaczewa, wyróżnia trzy podstawowe okresy historii onomastyki w Bułgarii. W pierwszym okresie (od połowy XIX wieku do Wyzwolenia Narodowego w 1878 r.) kształtowały się pierwotne idee odnoszące się do antroponimii i toponimii oraz terminologia geograficzna pochodzenia rodzimego i obcego. Po 1878 r., w drugim wyodrębnionym przez badaczkę okresie, skupiano się głównie na antycznej prasłowiańskiej toponimii. Trzeci, najbardziej znaczący okres onomastycznych rozważań, rozpoczął się od około 1945 r. Charakteryzował się m.in. ustanowieniem onomastyki jako odrębnej nauki, sprecyzowaniem celów systemowych oraz zrozumieniem różnorodnych problemów historycznych i współczesnych onomastyki. W tym czasie swoje opracowania publikowali wspomniani już wyżej Mladenow, Duridanow, Andreewa. Po 1970 r. teksty wydają również Czołewa (2009), Kowaczew (2001), Cankow (1980) oraz Balkanski (1980).

Stan badań onomastycznych w Chorwacji

Badania onomastyczne w Chorwacji rozwinęły się znacznie później niż w Bułgarii, bo od lat 70. XX wieku (Rzetelska-Feleszko 2003). Wcześniej prowadzili je tylko nieliczni uczeni, na przykład Petar Skok (1933). Badacze chorwaccy od lat 70. korzystali m.in. z tych samych metod analizy onomastycznej co badacze w Polsce i w Czechach – wzorowali się na pracach Miklosicha i osiągnięciach onomastyki niemieckiej. W chorwackich nazwach własnych ze względu na wpływy ilirskie, greckie i rzymskie znajdziemy pozostałości z tych właśnie okresów historii kraju. Znaczące było także dla nazewnictwa chorwackiego znalezienie się w zasięgu państwa tureckiego, austro-węgierskiego, a później także Jugosławii. Ostatecznie na terenie Chorwacji mamy do czynienia z mieszkanką wpływów słowiańskich i niesłowiańskich, wynikających z wymiany etnosów, władzy politycznej, kultur i religii. Współcześnie można zauważyć również wpływy włoskie i ogólniej europejskie. Według polskiej badaczki Ewy Rzetelskiej-Feleszko nazwy własne wszystkich krajów południowej Słowiańszczyzny, także Bułgarii i Chorwacji, przenoszą te same wpływy: trackie bądź ilirskie, greckie, rzymskie, osmańskie oraz słowiańskie. Do dziś przenikają zwłaszcza toponimie: nazwy starych miast, wysp, gór oraz rzek (Rzetelska-Feleszko 2003).

Współczesna chorwacka językoznawczyni Anđela Frančić podkreśla, że pierwsze onomastyczne podejścia i myśli zapoczątkowano pod koniec XIX wieku wraz z publikacjami Tomislava Maretića (1886). Oprócz wspomnianego Petara Skoka (1911) wkład w rozpowszechnianie chorwackiej onomastyki mieli także Valentin Putanec (1987), Mate Hraste (1956), Pavle Rogić (1963), Mate Šimundić (1988) czy Vesna Jakić-Cestarić (1972).

Do tej pory nie pojawiły się zarówno na gruncie chorwackim, jak i bułgarskim badania o podobnej do niniejszego artykułu tematyce, które zaowocowałyby przygotowaniem rozprawy doktorskiej bądź wydaniem monografii. Wśród literatury przedmiotu znaleźć można jedynie nieliczne artykuły rozproszone w tomach zbiorowych

czy czasopismach, jak np. *Hrvatska hidronimija u slavenskom i tzv. staroeuropskom okružju* (Brozović-Rončević 1998), *Bulgarian Hydronyms* (Стойнева 2007), w którym to artykule autorka podkreśla, że hydronimy bułgarskie nie są dobrze opisane i usystematyzowane, czy *Български водоним* Jordana Zaimova (2012), w którym bułgarski językoznawca porządkuje alfabetycznie nazwy akwenów oraz cieków wodnych występujących na terenie Bułgarii.

Ograniczoną wiedzę z zakresu onomastyki, a dokładniej hydronimii, dają nam również teksty anglojęzyczne. Można przytoczyć takie publikacje, jak: *Floristic Names in the Modern Cretan Hydronymy* (Kaczyńska 2015), *Transonymization as Revitalization: Old Toponyms of Split* (Knezović, Marasović-Alujević 2017), *Hydronyms of the Brzanka Mountain Range in the Ciężkowice Foothills* (Solarz, Krocak 2016), *Hydronym Szywra – the Effect of Polish-German Language Contact* (Swoboda 2016) oraz *Węgra – a Former Yatvingian Hydronym* (Witczak 2015). Jeśli występuje w przytoczonych tekstach wtórna onimizacja to tylko w kontekście badań toponimicznych lub antroponimicznych, brakuje natomiast badań hydronimicznych.

Nie pojawiły się jak dotąd żadne opracowania w języku angielskim dotyczące transonimizacji hydronimów bądź innych nazw własnych, dlatego uważam, że ten właśnie temat jest wart zbadania i wypełnienia luki w badaniach językoznawczych. Nielicznie wydane na ten temat teksty dotyczą bardzo wąskiego spektrum zagadnień: jednej nazwy własnej, jednego terenu geograficznego lub tylko jednej kategorii onimów. Mimo że hydronimia ma ugruntowaną pozycję w językoznawstwie polskim, zjawisko wtórnego użycia hydronimów pozostaje nadal pominięte i zepchnięte na dalszy plan. Wyniki badań odnoszące się stricte do transonimizacji hydronimów zaprezentowali tylko Urszula Bijak w artykule *Chrematonimy odhydronimiczne (próba rekonesansu)* (Bijak 2011) oraz Aleksander Wilkoń w monografii *Polskie nazwy miejscowe od nazw wodnych* (Wilkoń 1963).

Zakończenie

Onomastyka polska i bułgarska cieszą się nieco dłuższym rozwojem niż ta w Chorwacji. Wcześniejsze wzmianki onomastyczne wśród chorwackich badaczy świadczyły jedynie o świadomości i chęci zbadania nazw własnych, nie zaś o ich analizie. Wszystkie podlegające badaniu kraje zebrały wartościowy zbiór opracowań traktujących o nazwach własnych, z których możemy czerpać. Istnieją jednak przestrzenie i zagadnienia jeszcze niezbadane lub niezbyt dobrze usystematyzowane czy opisane, takie jak transonimizacja hydronimów w języku bułgarskim i chorwackim. Dlatego właśnie postanowiłam zająć się w swoich opracowaniach wypełnieniem tej luki badawczej.

Bibliografia

- Abramowicz Z., 2006, *Onimizacja i apelatywizacja*, Białystok.
- Bijak U., 2011, *Chrematonimy odhydonimiczne (próba rekonesansu)*, „Język Polski”, t. 91, Kraków.
- Borek H., 1983, *Polskie pamiątki rodu Dzierżonów*, Opole.
- Borowiak P., 2021, *Polskie i bułgarskie firmonimy w perspektywie komunikacyjno-wizualnej*, Poznań.
- Borowiak P., 2016, *Co komunikują nazwy bułgarskich hoteli?*, Poznań.
- Borowiak P., 2012, *Hebros niosący srebro... czyli o płowdiwskich hydronimach i innych nazwach związanych z wodą*, „Studia Językoznawcze”, nr 3, Poznań.
- Breza E., 2005, *Nazwy miejscowości gminy Żukowo*, Pelplin.
- Brozović-Rončević D., 1998, *Hrvatska hidronimija u slavenskom i tzv. staroeuropskom okružju*, Zavod za lingvistička istraživanja HAZU, Zagreb.
- Brozović-Rončević D., 1999, *Nazivi za blatišta i njihovi toponimski odrazi u hrvatskome jeziku*, „Folia Onomastica Croatica”, Knj. 8, Zagreb.
- Cieślíkowska A., 1996, *Metody w onomastycznych badaniach różnych kategorii nazw własnych*, „Onomastica”, t. 41.
- Czopek-Kopciuch B., 1988, *Nazwy miejscowe dawnej ziemi chełmskiej i bełskiej (w granicach dzisiejszego państwa polskiego)*, Wrocław.
- Długosz K., 2014, *Z zagadnień nazw własnych: antroponimy, chrematonimy, toponimy, zoonimy*, Gorzów Wielkopolski.
- Duridanov I., 1983, *Падешни форми в Българската микротопонимия*, w: *Geografia nazewnicza: Materiały z VII konferencji Komisji Onomastyki Słowiańskiej przy Międzynarodowym Komitecie Sławiistów i II posiedzenia Komisji Onomastycznej Komitetu Językoznawstwa PAN*, Warszawa.
- Frančić A., 2015, *Suvremena hrvatska onomastika – izazovi, potrebe i mogućnosti*, „Croatica: časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu”, Godište 39, Broj 59, Zagreb.
- Frančić A., 2019, *Granice među antroponimijskim kategorijama*, Zagreb.
- Frančić A., Hudeček L., Mihajlević M., 2005, *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Zagreb.
- Gałkowski A., 2011, *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*, Łódź.
- Gałkowski A., 1988, *Chrematonomastyka jako autonomizująca się subdyscyplina nauk onomastycznych*, w: *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, red. M. Biolik, J. Duma, Olsztyn.
- Hraste M., 1956, *Bibliografija radova iz dijalektologije, antroponimije, toponimije i hidronimije na području hrvatskoga i srpskoga jezika*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, Knj. 1.
- Jakić-Cestarić V., 1972, *Etnički odnosi u srednjovjekovnom Zadru prema analizi osobnih imena*, „Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru”, Knj. 19.
- Kaczyńska E., 2015, *Floristic Names in the Modern Cretan Hydronymy*, „Onomastica”, t. 59.
- Kaleta Z., 2005, *Teoria nazw własnych*, w: *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Kraków.
- Knezović K., 2017, *Marasović-Alujević M., Transonymization as Revitalization: Old Toponyms of Split*, Split.
- Kosyl Cz., 1981, *Z problematyki nazw will, pensjonatów i domów wczasowych*, „Onomastica”, t. 26.
- Kosyl Cz., 1983, *Forma i funkcja nazw własnych*, Lublin.

- Kosyl Cz., 2001, *Modele onimiczne w nazewnictwie ulic*, w: *Toponimia i oronimia*, red. A. Cieślíkowa, B. Czopek-Kopciuch, Kraków.
- Kuć J., 2015, *Bogactwo leksykalne XIX-wiecznych inwentarzy z terenu Podlasia*, w: *Odkrywanie słowa – historia i współczesność*, red. U. Sokólska, Białystok.
- Marasović-Alujević M., Lozić Knezović K., 2014, *Toponimija otoka Šolte*, Split.
- Maretić T., 1886, O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba, Zagrzeb.
- Miklosich F., 1871, *Albanische Forschungen*, Wiedeń.
- Mršić D., 2000, *Eponimski leksikon*, Zagrzeb.
- Putanec V., Šimunović P., 1987, *Retrospektivna onomastička bibliografija*, Zagrzeb.
- Rogić P., 1963, *Toponomastika ili toponimija kao grana lingvistike, njen predmet i metoda*, „Jezik”, Vol. 11, No. 1.
- Rospond S., 1951, *Słownik nazw geograficznych Polski zachodniej i północnej*, Wrocław.
- Rutkiewicz-Hanczewska M., 1988, *Chrematonimy w procesie ich generowania – typologia gatunku*, w: *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, red. M. Biolik, J. Duma, Olsztyn.
- Rutkiewicz-Hanczewska M., 2013, *Genologia onimiczna. Nazwa własna w płaszczyźnie motywacyjno-komunikatywnej*, Poznań.
- Rutkiewicz-Hanczewska M., 2017, *Nazwy własne jako przedmiot badań neuronauk*, „Onomastica”, t. 61.
- Rutkowski M., 2021, *O metodzie krytycznej w toponomastyce*, „Onomastica”, t. 65.
- Rymut K., 1967, *Nazwy miejscowe północnej części dawnego województwa krakowskiego*, Wrocław.
- Rzetelska-Feleszko E., 2006, *W świecie nazw własnych*, Warszawa–Kraków.
- Rzetelska-Feleszko E., 2003, *Onomastyka chorwacka w perspektywie ogólnosłowiańskiej*, w: „Folia Onomastica Croatica”, Knj. 12/13.
- Rzetelska-Feleszko E., 2003, *Słowiańska onomastyka: encyklopedia*, Warszawa.
- Šimundić M., 1988, *Rječnik osobnih imena*, Zagrzeb.
- Šimunović P., 2009, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Zagrzeb.
- Siwiec A., 2012, *Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta*, Lublin.
- Siwiec A., 2003, *Nazwy sklepów i firm handlowych jako przedmiot badań onomastycznych*, w: *Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość polskiej onomastyki*, red. R. Łobodzińska, Wrocław.
- Skok P., 1911, *Die Verbalkomposition in der romanischen Toponomastik*, Berlin.
- Solarz M., Krocak R., 2016, *Hydronyms of the Brzanka Mountain Range in the Ciężkowice Foothills*, „Onomastica”, t. 60.
- Swoboda P., 2016, *Hydronym Szywra – the Effect of Polish-German Language Contact*, „Onomastica”, t. 60.
- Szczęsny A., 2021, *Nazwy własne w przestrzeni miejskiej jako problem przekładowy. Spojrzenie tłumacza praktyka i dydaktyka tłumaczenia*, „Rocznik Przekładoznawczy”, nr 16.
- Taszycki W., 1958, *Onomastyka*, Wrocław.
- Taszycki W., 1963, *Stosunek onomastyki do innych nauk humanistycznych*, „Onomastica”, t. 8.
- Tomasik S., 2016, *Nazwy lokali gastronomicznych w Opawie*, „Bohemistyka”, nr 2.
- Torkar S., 2020, *Zgodovinska antroponimija i toponimija vzhodne Tolminske*, Ljubljana.
- Truskowski W., 1974, *Z dziejów onomastyki polskiej*, Kraków.

Walczak-Mikołajczakowa M., 2015, *Bułgarskie chrematonimy z I połowy XX w. (na podstawie ogłoszeń prasowych w „Kalendarzu św. św. Cyryla i Metodego”)*, w: *Funkcje nazw własnych w kulturze i komunikacji*, Poznań.

Wilkoń A., 1963, *Polskie nazwy miejscowe od nazw wodnych*, Wrocław.

Witczak K., 2015, *Węgra – a Former Yatvingian Hydronym*, „*Onomastica*”, t. 59.

Wojtyła-Świerżowska M., 2014, *Jeszcze o przezwiskach*, „*Językoznawstwo*”, nr 8.

Zierhoffer K., Zierhofferowa Z., 2015, *Toponimy i chrematonimy na tle ich związku z kulturą*, w: *Funkcje nazw własnych w kulturze i komunikacji*, red. I. Sarnowska-Giefing, M. Balowski, M. Graf, Poznań.

Балкански Т., Цанков К., *Енциклопедия на българската ономастика към основите на българската ономастика*, Велико Търново 2010.

Георгиев В., 1960, *Българска етимология и ономастика*, София.

Дечев Д., 1949, *Извори за старата история и география на Тракия и Македония*, София.

Димитрова-Тодорова Л., 2011, *Собствените имена в България. Изследвания, анализ, проблеми*, ИК ЕМАС, София 2011.

Димитрова-Тодорова Л., 2006, *Местните имена в Поповско*, София.

Заимов Й., 2012, *Български водопис – том 1*, Велико Търново.

Каравелов Л., 1966, *Събрани съчинения*, София.

Ковачев Н. П., 1987, *Българска ономастика*, София.

Младенов С., 1951, *Български тълковен речник, с оглед към народните говори*, т. 1, София.

Раковски Г., 1922, *Съчинения*, ред. М. Арнаудов, София.

Стойнева М., 2007, *Bulgarian Hydronyms*, w: *Inventory of Bulgarian Wetlands and their Biodiversity*, София 2007.

Чолева-Димитрова А., 2015, *Старинната топонимия на Трънско*, София.

Biogram

Jolanta Gola-Żurek – filolożka słowiańska; ukończyła slawistyczne studia licencjackie i magisterskie na kierunku kroatystyka oraz slawistyczne studia licencjackie na kierunku bułgarystyka w Instytucie Filologii Słowiańskiej na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza. Obecnie doktorantka w Szkole Doktorskiej Językoznawstwa i Literaturoznawstwa na UAM w Poznaniu. Fascynują ją języki i kraje południowsłowiańskie, lokalna kultura i muzyka bałkańska. Przygotowuje rozprawę doktorską na temat transonimizacji hydronimów w języku bułgarskim i chorwackim. Jej zainteresowaniami badawczymi są głównie onomastyka i krajobraz językowy.

Jolanta Gola-Żurek – a Slavic philologist; she graduated of the Bachelor's and Master's degree in Croatian Studies and Bachelor's degree in Bulgarian Studies at the Institute of Slavic Philology, Faculty of Polish and Classical Philology, at Adam Mickiewicz University. She is currently a doctoral student at the Doctoral School of Language and Literature Studies at UAM in Poznań. She is fascinated by South Slavic languages and countries, the local culture and Balkan music. She is in the process of preparing a doctoral dissertation on Transonymization of hydronyms in Bulgarian and Croatian. Her research interests are mainly onomastics and linguistic landscape.